

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

7. A Kómál diluvialis kavicsában legújabbán talált ősemmlős maradványok. F. évi október hó 25-én Kőváry László ur szives volt figyelmemet régi csontmaradványokra föl hívni, melyek a Kómál szőlőin át vezető út mellett, az unitárius collegium kertjében nyitott kavicsbányában találtak és melyekből a mutatóványul beküldött példány, mint az *Elephas primigenius*-nak zápfogtöredéke, könnyen föl ismerhető volt. Még aznap délután Dr. Primics Gy. muz. segédörrel a helyszínére kimenvén, behatóbban meg szemléltük az előfordulást és muzeumunk számára összegyűjtöttük az összes itten kikerült, de sajnos nagy porhanyóságunk miatt széttöredezett csontmaradványokat. A már kiásott csonttöredékek közt azonban a Mammuthnak könnyen föl ismerhető nagy végtag-csontdarabjai közt azonnal föltűntek vékonyabb végtagcsontok is, melyek közt a ló lábközépcsontja félre ismerhetlen vala. Kis utána nézésnél csakugyan sikerült a lónak alsó fél állkapcsát is az egész fogsorral a kavicsból kihúzni, de az állkapocs torha csontjai ezen műveletnél széjjel mentek s a fogsor darabjaira szétesett. A mélység, melyben ezen állkapocs a kavicsban feküdt, k. b. 1 méternyi lehetett a kavics felső határától, mely fölött még $\frac{1}{2}$ m. vastag, barna, televényes föld fekszik. K. b. ugyanilyen mélységben fekhettek a többi csontok is. Kétségtelen tehát ezen előfordulásnál, hogy a lónak csontmaradványai a mammothéival egyszerre kerültek mostani kavicságyukba, a mire különben a csontok egyforma megtartási állapota is utal, hogy tehát mindkét állat egykorú és pedig a mammothból itélve negyedkori; valamint hogy a Kómál feltalaja alatt elterülő kavicslerakodás is a negyedkorban ment véghez, éppen úgy, mint a Szamos völgyét követő párkány-síkok kavicsa, melynek diluvialis kora már régibb ősemmlős-leletekből kitűnt volt. Kiválóképpen azért is érdekes ezen előfordulás, mert a diluvialis lónak maradványait ily kétségbevonhatlanul Kolozsvár vidékéről még nem sikerült kimutatni. Összehasonlító anyag és a teljes irodalom

hiányában ezen diluvialis ló maradványairól ezuttal részletesebben nem szólhatunk.

November 9-én Kőváry úr újra szives volt több csontmaradványt beküldeni muzeumunknak, de ezek nem az előbbi helyen, hanem a vasúti közraktárak felett fekvő Kőváry-telepen történt ásásnál, mintegy 3 méf. mélységből, de szintén kavicsból kerültek ki. Miután ezen lelőhely jóval mélyebben, közel már a Nádas völgy talpához, fekszik, mint az előbbi, kérdés, hogy az itteni kavicsüledék is diluvialis-e? Ezt előre is valószínűnek tartottam, de a beküldött csontmaradványok, melyeknek megtartás. állapota is szakasztott olyan, mint a felső kavicsbányában találtaké, kétségtelenné teszik azt. Van ugyanis azok közt egy tetemes nagyságú (11 cm. széles és 6.5 cm. vastag) csigolyatest, mell- v. háteszigolyától és több medencze csont töredéken kívül egy meglehetősen ép lábszárcsont. A csigolyatest és a medenczecsont töredékek igen nagy állattól származnak, legvalószínűbben az *Elephas primigenius*-tól valók. A hengeres végtagscsont a *Bos taurus* és *B. bubalus* lábszárcsontjaihoz hasonlít ugyan, de azokénál tetemesen erősebb és vaskosabb, miből a kihalt tulkok (*primigenius* v. *priscus*) valamelyikére lehet következtetni. Miután jellemzőbb csontrészt nem került ki ezen lelőhelyről, összehasonlító anyag híjában erről sem mondhatok többet.

Mindenesetre nagy köszönettel tartozunk Kőváry László urnak, hogy ezen leleteket muzeumunkba juttatva, a tudomány számára megmentette.

Koch A.

8. Franciaország legújabb átnézetes földtani térképe.

Az idei párisi világkiállításon, a „Ministère des travaux publics“ a Trocadero kertben fölállított pavillonjában egyéb térképek és tervek között föltűnt nekem Franciaországnak ez alkalomra kiadott legújabb átnézetes földtani térképe, mely gyönyörű kivitelénél és olcsó voltánál (9 frc 50 cm. 2 lapban) fogva megérdemli, hogy minden tanintézet, hol geológiát tanítanak, megszerezze, annyal is inkább, mert hasonló térképek készítésénél mintául szolgálhat. A térkép a közmunkák miniszeriumának rendeletéből a Franciaország részletes geologiai fölvételének hivatalában, magának ezen hivatal igazgatójának, Jacquot bányafőfelügyelőnek elnöklete alatt a legjelesebb francia fölvevő geologokból álló bizottság által lett kidolgozva és így kétségtelenül a Franciaország földje geologiai szerkezetéről való ismeretek mai állását tünteti fel. A térképnek mérete 1 : 1,000,000-hoz igen szerencsésen van választva, mert